

Viering '2010, op weg naar een nieuwe tijd'

Kristin Vanschoubroek

21 februari 2010

We leven in een bijzondere tijd. Een aantal tijdcycli kondigen het einde van een bepaalde periode aan. De kalender van de Maya's bijvoorbeeld stopt op 21 december 2012. Dan begint opnieuw het jaar nul. Een nieuwe tijd zal aanbreken.

Dat gegeven is niet nieuw. Ook de profeten kondigden het einde der tijden aan. En de apostelen zagen in Jezus een figuur die alles zou veranderen en definitief het Rijk Gods zou vestigen.

Ook nu zijn er mensen die ervan overtuigd zijn dat we aan de vooravond van een totaal nieuw bewustzijn staan. Zij zeggen dat de bewustzijnssprong die we gaan maken zo diepgaand zal zijn dat alle denkbeelden zullen veranderen. Alle dualiteiten zullen ophouden te bestaan en als een illusie worden ontmaskerd.

Anderen werken grote complottheorieën uit waarbij ze willen aantonen dat kwade krachten de wereld bewust willen vernietigen.

Wij zijn mensen van een soort 'tussentijd'. Dat is onze situatie. In zo'n tijdsgeest is er geen eensgezindheid omtrent de dragende waarden van de samenleving. Er zijn veel verschillende visies. Er zijn veel mogelijkheden. Hoe kunnen we omgaan met die mogelijkheden en met de daarmee gepaard gaande keuzes?

Voor velen gaat deze tijd gepaard met angst, omdat vele vertrouwde houvasten dreigen verloren te gaan en er nog geen alternatief is. We zijn op onszelf teruggeworpen. We moeten het zelf uitzoeken. Echt comfortabel is dat niet. In het beste geval vinden we het boeiend.

Niet alleen in de spirituele wereld spreekt men van verandering. Onlangs hoorde ik op radio Klara een futuriste aan het woord: Maya Van Leemput. Zij noemt zichzelf een toekomstverkenners en onderzoekt: wat is mogelijk? wat is wenselijk? en hoe kunnen we daar geraken?

Aan een aantal mensen uit verschillende maatschappelijke disciplines, o.a. een wetenschapper, een politicus, een graficus, een communicatiespecialist, een econoom, een theatermaker, legde ze vier mogelijke scenario's voor als antwoord op de vraag waar we als samenleving naartoe evolueren.

1. Ofwel doen we rustig voort zoals we bezig zijn, zonder veranderingen, m.a.w. we modderen dus verder aan.
2. Onze systemen storten in: ecologisch, economisch en sociaal. Dat is een mogelijk gevolg van scenario 1.
3. We bieden het hoofd aan het gevaar door een strengere regelgeving, sociale controle en strikte gedragsregels. Dat leidt naar een gedisciplineerde en autoritaire maatschappij.
4. Er komt een transformatie. Die transformatie zal leiden tot creatievere en originelere antwoorden.

De meeste van de ondervraagde mensen en ook Maya Van Leemput zelf hielden het op transformatie. Wat die transformatie zou inhouden kwam verder niet aan de orde.

Hoe dan ook, of mensen nu wel of niet met dit thema bezig zijn, in hun persoonlijk leven voelen velen verandering. Innerlijk roert er van alles. Mensen kunnen er niet langer omheen. En als ze het zelf niet meemaken, kennen ze wel iemand uit hun dichte kring die ten prooi valt aan een depressie, aan eetstoornissen, aan zelfdoding, aan destructief gedrag. Heel wat mensen die nochtans graag leven, worden bij momenten bevangen door een verlangen om dit alles niet meer te moeten meemaken. Ze hunkeren naar een wereld van harmonie, liefde, rust. Het aardse bestaan gaat gepaard met een strijd die heel vermoeiend kan zijn en veel energie vraagt.

Ook krachtige emoties steken in deze tijd de kop op. Ik hoor het mensen zeggen: "Het lukt niet meer om wat ik jaren aankon, nog langer te verdragen." Onlangs nog zei een vrouw: "Ik ben zo kwaad op mijn man dat ik ongelukken zou doen. Daarom kom ik hulp vragen, omdat ik niet weet waar deze gevoelens vandaan komen. Ik heb een goede man en na 40 jaar huwelijk wil ik zeker niet van hem weggaan." Of ik denk aan een vrouw die vertelt over haar moeder: "Iedere keer heb ik de beste voornemens en wil ik als ik mijn moeder bezoek er een gezellig samenzijn van maken, maar na nog geen tien minuten voel ik mij al zo geïrriteerd." Veel relaties zijn aan een grondige herziening toe. Ze moeten doorheen een diepgaande transformatie om te kunnen overleven.

Het lijkt alsof wat jaren verscholen lag in het onbewuste en vaak doorheen verschillende generaties werd doorgegeven nu met grote kracht naar boven komt. Veel moet worden opgeruimd en uitgezuiverd. Dat kan zwaar zijn.

Ouders weten in deze tijd vaak niet hoe ze met hun kinderen moeten omgaan: moeten ze hen meer begrenzen of is het beter hen ruimte te geven, zodat ze het zelf kunnen uitzoeken? Het is vaak een zoeken tussen deze polen.

Ook de jongeren zelf hebben het moeilijk om hun plaats in de maatschappij te vinden. Het is onthutsend te lezen hoeveel jongeren Rilatine nemen opdat ze zich zouden kunnen handhaven in deze maatschappij en niet overgeleverd zouden zijn aan chaotisch gedrag. Ze krijgen een diagnose opgeplakt ADD, ADHD.

Het roept veel vragen op. Waar zijn we als maatschappij mee bezig? Kunnen we dit ritme aanhouden? Zou het niet beter zijn dat de maatschappij verandert en meer afgestemd raakt op de gevoeligheid van jongeren, in plaats van omgekeerd? Er zijn veel vragen en een antwoord is er niet. We moeten leren leven met de vragen.

Wel is er bij veel mensen het verlangen om meer vanuit hun hart te kunnen leven. Misschien is dat verlangen wel een opstap naar een antwoord.

Leven vanuit je hart betekent dat je oog en oor krijgt voor jouw eigen pad, voor jouw eigen innerlijke weg, dat je die serieus neemt.

Ik ging donderdag kijken naar de film 'Avatar'. Het is een verhaal over de transformatie van hardheid en onderdrukking naar liefde en respect voor het natuurlijke evenwicht. Deze film kent een groot succes, waarschijnlijk om de technische vondsten (driedimensionaal), maar zeker ook omdat het thema iets oproept van ons innerlijk verlangen naar herstel.

Jezus zag kleine kinderen die gezoogd werden. Hij zei tegen zijn discipelen: "Deze kleine kinderen die gezoogd worden, zijn als zij die het Koninkrijk binnengaan."

Zij zeiden tegen hem: "Zullen we het Koninkrijk binnengaan als we kleine kinderen zijn?"

Jezus zei tegen hen: "Als je de twee tot één maakt, en als je het buitenste maakt als het binnenste, en het bovenste als het onderste, en als je het mannelijke en het vrouwelijke één maakt, zodat het mannelijke niet langer mannelijk is en het vrouwelijke niet langer vrouwelijk, dan maak je ogen in de plaats van een oog en een hand in de plaats van een hand en een voet in de plaats van een voet, en een beeld in de plaats van een beeld; dan zul je het Koninkrijk binnengaan."

(Thomasevangelie, logion 22)

Deze tekst werd opgetekend door Thomas. Hij hoort niet bij de klassieke evangeliën, maar maakt deel uit van een manuscript dat in 1945 werd ontdekt bij Nag Hammadi in het zuiden van Egypte. Dit geschrift wordt een gnostisch evangelie genoemd, d.w.z. ontstaan vanuit de innerlijke ervaring. Thomas beschrijft Jezus als een ingewijde en een leraar. Het zou kunnen dat het niet toevallig is dat deze tekst pas onlangs werd gevonden. Misschien is de tijd nu pas rijp om hem te verstaan.

De tekst spreekt over de eenheid die je kan bereiken als je erin slaagt de dualiteiten die in je leven op elkaar af te stemmen en ze te zien als de twee kanten van een en dezelfde werkelijkheid.

Ik koos deze tekst omdat hij in mijn aanvoelen iets verheldert omtrent de weg die we kunnen gaan.

Thomas beschrijft hier drie dualiteiten.

1. De eerste dualiteit is die van de buitenkant en de binnenkant die we op elkaar moeten afstemmen.

Eenvoudig gezegd: toon je zoals je bent. Toon aan de anderen wat binnen in je leeft. Dat lijkt simpel, maar in de praktijk valt het toch dikwijls tegen. Ik hoor mensen vaak zeggen: "Als ik mij niet goed voel, dan kom ik niet buiten." Of: "Als ik aan mensen zeg hoe ik mij voel, dan ben ik bang dat ze daar misbruik zullen van maken. Of dat ze mij daarmee gaan identificeren."

Inderdaad, het is kwetsbaar om je te tonen.

Daarom wordt vriendschap heel belangrijk in deze tijd. Het is een zegen als er mensen zijn in je leven aan wie je je kan toevertrouwen, mensen aan wie je kan vertellen hoe je je echt voelt.

Hier raken we een van de waarden van La Verna: het creëren van een verband, een sociaal weefsel, waar mensen hun verhaal kunnen doen zonder angst om afgewezen te worden.

We zullen ook ons eigen innerlijk werk moeten doen. Willen we onze buitenkant afstemmen op onze binnenkant, dan zullen we tijd, ruimte en aandacht moeten hebben om inzicht te krijgen in onszelf. Ons terugtrekken in stilte, meditatie, gebed, ... zijn hulpmiddelen om vertrouwd te worden met wie we zijn.

Openheid, eerlijkheid en zo zuiver mogelijk communiceren zijn ook belangrijke stapstenen naar harmonisering van binnen naar buiten.

Ook hier staan we voor veranderingen die zich verder zullen ontwikkelen. In het verleden hanteerden mensen vaak 'een leugentje om bestwil'. Men deed alsof dat wat niet werd gezegd ook niet bestond. Er waren vele taboes, dingen die werden verzwegen: depressies in de familie, een abortus, een buitenechtelijk kind, psychische ziekten, zelfdoding, noem maar op.

Dat is iets wat in de komende tijd zal veranderen. Alles zal worden opgehelderd. De waarheid zal de enige houvast zijn om op te bouwen. Vele beerputten zullen worden schoongemaakt en nog vele heilige huisjes zullen sneuvelen.

We komen tot het besef dat het gemakkelijker is dingen die we weten te verwerken – hoe moeilijk ze ook zijn! – dan om te gaan met dingen die we niet weten. In dat laatste geval verhuizen ze immers naar het onbewuste en wordt het moeilijk er nog greep op te krijgen. Het wordt steeds duidelijker dat alles wordt aangevoeld en dat het zijn invloed heeft, ook dat wat verzwegen wordt. Het onbewuste wekt energetisch door.

Daarmee wil ik niet zeggen dat iedereen alles nu maar moet blootleggen. Voorzichtigheid is geboden. Om de waarheid aan te kunnen is er vaak een lange weg af te leggen. En onvoorwaardelijke liefde is de enige grond die de waarheid kan dragen.

2. De tweede dualiteit waar Thomas over spreekt, is die van boven en beneden.

In de kabbala wordt gezegd: zo boven zo beneden. Je kan ook zeggen: zo in de hemel zo op de aarde.

We zijn opgegroeid in een religieuze traditie die de dualiteit in stand houdt en boven hoger acht dan beneden, die het geestelijke immateriële leven belangrijker vindt dan het aardse materiële leven, de sacrale wereld belangrijker dan de seculiere wereld.

De tijd is rijp om deze twee werelden op elkaar af te stemmen. Wat we belijden, wat we geloven, moeten we hier op aarde vormgeven, anders is het dode letter.

Wat voor zin heeft het te geloven in rechtvaardigheid als we niet bereid zijn onze bezittingen te delen? Welke zin heeft het te zeggen dat God liefde is als de ingewijden van de kerk, de priesters, de aardse liefde niet mogen beleven? De goddelijke liefde manifesteert zich in mensen. De lichamelijke liefde is evenzeer goddelijk. Als we iemand echt liefhebben, worden we naar God geleid.

De zorg voor moeder aarde, de zorg voor materie, de zorg voor ons lichaam is een uiting van een doorleefd geestelijk leven. Lichaam en ziel zijn één, het zijn geen gescheiden werkelijkheden.

Er is geen onderscheid tussen boven en beneden, tussen het hiernamaals en het 'hiernumaals'. Elke doorleefde hier en nu ervaring heeft eeuwigheidswaarde. Het komt erop aan ons telkens opnieuw te verbinden met het hier en nu.

De sacrale wereld manifesteert zich in de seculiere wereld, maar de afstemming op deze twee werelden verloopt niet altijd even gemakkelijk. Het kan zijn dat we ons te veel laten verleiden door de seculiere wereld met zijn materiële uitdagingen en dat we voelen dat we daardoor de verbinding met ons wezen kwijt raken.

Omgekeerd kan het zijn dat we een diepe verbinding voelen met de geestelijke wereld, maar dat we er maar moeilijk in slagen die in de materie, in het gewone leven te brengen. Dat kan een grote pijn zijn. Mensen verlangen immers te incarneren, hun ziel tot uitdrukking te brengen hier op aarde, tussen en met de mensen. Dan worden boven en beneden één.

3. De derde dualiteit in de tekst van Thomas is die van het mannelijke en het vrouwelijke.

Elke mens identificeert zich met zijn geslacht. We worden geboren als meisje of als jongen en het gaat erom daarin thuis te komen. Voor de ene mens is dat gemakkelijker dan voor de andere. Sommige mensen vinden het leuk om te experimenteren met de identiteit van het andere geslacht: mannen hullen zich graag eens in elegante kleren, vrouwen verkiezen soms stoere kledij. In ieder van ons schuilt een verlangen om man/vrouw te zijn en zo mens te worden.

Meer en meer worden we er ons van bewust hoe belangrijk het is dat vrouwen bij hun kracht komen en dat mannen zich ook verbinden met hun kwetsbaarheid. Pas vanuit dit evenwicht kan onze wereld zich herstellen.

Jarenlang, eeuwenlang, heerste er een mannelijk wereldbeeld. Denken we maar aan de grote wereldgodsdiensten waarin de man centraal staat:: Jezus, Boeddha, Mohammed, ... De tijden waarin de Godin werd geëerd zijn zo lang voorbij dat ze niet meer in ons geheugen zitten.

Nu staan we aan de vooravond van de integratie van het mannelijke met het vrouwelijke. We zullen de oude, eenzijdig mannelijke godsbeelden moeten loslaten. Iets nieuws zal komen, waarbij mannelijk en vrouwelijk als de twee kanten van een en dezelfde werkelijkheid zullen worden gezien.

Het vrouwelijke is bezig aan een inhaalbeweging. Maar we zijn er nog niet. Het zal nog aan belang moeten winnen omdat het zo lang genegeerd en ondergewaardeerd werd. Onze hele cultuur is tot nu toe nog hoofdzakelijk gericht op mannelijke waarden.

Om die reden koos ik als symbool voor deze viering over de nieuwe tijd voor een schilderij van Quan Yin, de vrouwelijke boeddha van mededogen. Uit haar hart komen roze lotussen die de oprechtheid van haar medeleven benadrukken.

Toen ik in Plum Village een retraite volgde onder leiding van de boeddhistische monnik Thich Nhat Hanh, zag ik dat op de verschillende bezinningsplaatsen een vijver met lotusbloemen was aangelegd. Dit heeft een symbolische waarde. Thich Nhat Hanh zegt hierover: “Geen lotus zonder modder. Een lotusbloem groeit doorheen de modder naar het licht.”

Zo is dat ook voor ons: een mens is maar echt mooi als zijn schaduw in hem is opgenomen, als je doorheen zijn of haar sterkte ook kwetsbaarheid voelt. Je moet er maar eens op letten: mensen die je graag ziet, zijn vaak mensen van wie je de kwetsbaarheid kent. Het is precies 'het kleine' dat je hart opent. Voor perfecte mensen kunnen we wel bewondering voelen, maar dat is iets anders dan graag zien.

Integratie van de kwetsbaarheid is voorwaarde om mededogen te ontwikkelen. Wie voeling heeft met de eigen duistere kant kan zoveel meer begrijpen. In verbinding komen met je kwetsbare kant is in verbinding komen met de vrouwelijke zijde van het bestaan. Eva, Maria Magdalena, de vrouwen die symbool staan voor contact met het duistere en voor verleiding moeten in ere worden hersteld en hun volwaardige plaats krijgen.

Het Thomasevangelie leert ons: als je deze dualiteiten binnen/buiten, boven/beneden, mannelijk/vrouwelijk hebt overstegen, dan zet deze transformatie zich door tot in je fysieke lichaam: je kijkt niet meer uit een oog, maar uit beide ogen. Je hebt zicht op het geheel, je weet dat iedere dualiteit slechts een kant van de werkelijkheid is. Alles wordt nieuw: je hand, je voet, je beeld. Je bent opnieuw geboren. Pas dan kan je echt leven: helemaal in het hier en nu, zoals een kind dat gezoogd wordt.

Als we dit ten volle verstaan, dan krijgen we een nieuwe kijk op de dingen.

1. Ik neem als voorbeeld het gebeuren in Haïti. Hoe kunnen we dit begrijpen in het licht van de eenheid die de dualiteiten opneemt?

Ik begrijp het zo: arm en rijk zijn de twee kanten van dezelfde medaille. Het arme Haïti en het rijke Westen vormen samen een werkelijkheid. Als we dat beseffen, kunnen we niet anders dan mee verantwoordelijkheid dragen voor de opbouw van dat land. Ik haal hier graag de uitspraak aan van de Dalai Lama die zegt: "Je geeft niets aan de armen, je deelt iets met hen." Ook Franciscus legde er de nadruk op ons niets toe te eigenen.

Deze zienswijze staat haaks op het westerse denken dat zegt: wat je bezit, heb je verdiend. Wie arm is, is daar zelf verantwoordelijk voor.

Om tot een rechtvaardige wereld te komen zal er een herverdeling moeten komen. We staan nog maar aan het begin van dit bewustzijn. Het komt eropaan elkaar te helpen. De redders en de slachtoffers hebben elkaar nodig om tot ware heelheid, ware genezing te komen. De Haïtianen hebben onze hulp nodig om een veiliger land te bouwen. Wij hebben hen nodig om bevrijd te worden van onze hebzucht en ons egoïsme. Ook wij moeten gered worden, want rijkdom uit hebzucht haalt ons weg van onze essentie.

2. Ik wil ook graag de gedachte van het Thomasevangelie toepassen op Ronald Janssen. Vanuit het oude denken kunnen we niet anders dan met afschuw naar die man kijken. We kunnen goed begrijpen dat zijn moeder op een bepaald moment zei: "Nu laat ik mijn zoon vallen." Wanneer we echter dieper doordenken kunnen we tot het besef komen dat hij zelf een slachtoffer is van onbewuste drijfveren.

En zijn we dat niet allemaal? Iedereen kent wel eens een moment waarop hij beseft: toen heb ik mij laten leiden door onbewuste motieven. Ik hoor soms ouders zeggen: "Met het bewustzijn dat ik nu heb, besef ik dat ik mijn kinderen veel tekort heb gedaan."

Het is een heel werk om ons bewust te worden van wat innerlijk in ons leeft. We zijn er niet altijd klaar voor. Het is een lange weg. Daarom is het goed niet te snel te oordelen.

Vorige week las ik in de krant dat de moeder van Ronald Janssen haar mening had herzien en had gezegd: "Hij is en blijft mijn zoon." Die verbondenheid van een moeder met haar kind staat symbool voor de grote verbondenheid die wij allen kunnen voelen.

Hier ligt een grote opdracht voor ons: in plaats van te oordelen mededogen trachten te ontwikkelen dat zover reikt dat we niet rusten voor iedereen is gered. En dit wakker-zijn hoeft geen last te zijn. Want precies hierin ligt onze bestemming en onze grootste vreugde.